

TESTAMENTUL ARISTIEI AMAN

Văzut 16 Sept. 1904.

Președinte (ss) C.Crăsnaru

Grefier (ss) G.Sotir.

Testamentul meu olograf

Subsemnata Aristia Alexandru Aman, născută Grigorie Lăceanu, domiciliată în Craiova, în deplinătatea facultăților mele mintale, cu totul liberă de orice influență sau presiune, dispun, în vederea trecerii mele din această viață, de toată averea mea imobilă și mobilă, precum urmează:

1) Institui legatară universală aerei mele imobile și mobile, atât cea prezinte cât și orice alta s'ar găsi în patrimoniul meu la încetarea mea din viață, în deplină proprietate și posesiune, pe comuna Craiova, reprezentată prin Primarul său, spre a o întrebuința conform următoarelor condițiuni și sarcini:

2) Primăria Comunei Craiova va clădi și întreține un spital pentru cei bolnavi și pentru cei bătrâni ajunși neputincioși, alături sau împreună cu spitalul ce s'a lăsat a fi fondat prin mijlocirea sa de către regretatul meu soț Alexandru Aman, prin testamentul său mistic din 14 Noembrie 1884.

Acest spital se va clădi și întreține atât din venitul aerei mele imobile, care se compune acum din:

a) Patru prăvălii cu un etaj asupra-le, cu locul și dependențele lor, situate în strada Lipscani, din Craiova, între prăvăliile D-lor Toma Stanovici și casa Ilie Popescu. Din aceste prăvălii, două îmi sunt rămase moștenire dela mama mea Elena Lăceanu, iar două le am de zestre.

b) O vie situată în Dealul Oltului, la Drăgășani, de 24 " pogoane, cu toate ecaretele și vasele ei.

c) O livadie, în afară de oraș, traversată de Bulevardul ce duce la Parc¹, acum împărțită în trei bucăți prin facerea bulevardului, și care se mărginește la Nord cu Cimitirul Isdraelit, la Sud cu pâraul Șerca, la Est cu șanțul ce desparte această livadie a mea de livadia soțului meu Alexandru Aman, acum a moștenitorilor săi de sânge, și la Vest cu șoseaua care merge la Bucovăț.

Cât și din venitul averii mele mobile, care se compune din toate sumele de bani ce se vor afla în casă sau depozitate la Banca Națională, unde acum se află depozitată de mine suma de 137.000 mii lei, adică una-sută-trei-zeci și șapte mii lei, precum și din mobilele mele aflate în casă.

Sumele de bani ce se vor găsi la încetarea mea din viață, se vor depune în efectele publice la Casa de Depuneri și Consemnațiuni, și venitul lor se va întrebuința în scopurile indicate în acest testament.

3) Voesc, conform și dorinței mult regretatului meu soț, ca în casele mele din acest oraș, cu tot locul și dependențele lor din strada Cogălniceanu, Primăria Craiovei să înființeze și întreține pentru totdeauna o bibliotecă publică în etajul de jos, un muzeu cu o galerie de tablouri în etajul de sus al acestor case.

Depențele acestor case vor servi pentru locuința personalului în serviciul bibliotecii și muzeului.

Acest imobil nu va putea lua o altă destinațiune, Biblioteca și Muzeul se va întreține cu din venitul averii mele și averii soțului meu, conform testamentului său.

Muzeul va cuprinde într'un apartament din etajul de sus colecțiuni de istorie naturală, antichități naționale și istorice, putându-se mări, fără însă de a se introduce în el secții de alt gen; în celălalt apartament o galerie de tablouri (acolo unde se și găsesc actualmente tablourile testate de soțul meu orașului).

În etajul de jos al caselor se va instala biblioteca, utilizându-se cărțile testate de soțul meu și mărindu-se anual cu cărți de știință, proprii a contribui la răspândirea și fortificarea cunoștințelor orașenilor doritori a se instrui.

¹ E vorba de Bulevardul ce duce dela Poștă spre Lunca Mofleni.

În bugetul fiecărui an se va prevedea o sumă de bani, cu care să se înavuțească, în proporțiile cuvenite, muzeul, galeria de tablouri și biblioteca.

4) Spitalul, biblioteca și muzeul vor purta numele de <Alexandru Aman și soția sa Aristia Aman, născută Grigorie Lăceanu>, săpate pe pietre de marmoră, care se vor așeza la zid, deasupra ușilor de intrare a acestor localuri.

Pe lângă acestea, în vestibulul de sus al muzeului se va pune pentru vecie bustul meu și al prea iubitului meu soț, lucrute în marmoră, și ale căror socluri să fie legate între ele prin inscripția <fondatori>.

Doresc ca biblioteca să fie deschisă publicului în toate zilele de lucru, iar muzeul Joia, Dumineca și sărbătorile.

5) Doresc ca mobilele de preț și obiectele de artă să fie conservate și expuse, dupe cum este și voința soțului meu.

Astfel, pe lângă mobilele de preț, se va conserva din argintărie: Sfeșnicele cu care s'a servit soțul meu, și care se află în cele două camere ce au fost locuite de dânsul, iar din bijuterii: Ceasornicul soțului meu, inelul său de briliant, pe care l'a purtat, nasturii de măneci și de piept pentru cămașe, precum și țigăreata de chilimbar, cu care s'a servit până în cele dupe urmări momente ale sale.

Aceste obiecte și bijuterii toate se vor încadra în cutii deosebite și păstra închise sub geam, în muzeu, pentru totdeauna.

Celelalte toate bijuterii și argintărie, de care nu dispun prin acest testament, și pe care le am zestre, daruri sau moștenire dela părinți, precum și mobile ale mele ce se vor găsi netrebuincioase, se vor putea vinde prin licitație publică, căutându-se de a se prinde pe ele prețurile cele mai avantajoase, și suma ce va rezulta să se depună în efecte publice, considerându-se ca capital, la Casa de Depuneri și Consemnațiuni.

6) Tot venitul averii mele imobile și mobile se va întrebuința de Primăria Orașului Craiova, în stabilirea, întreținerea și îmbunătățirea institutelor de care se vorbește în acest testament și în testamentul soțului meu.

7) Dacă se va găsi că este mai avantajos să vândă livadia și via dela Drăgășani, vânzarea se va face prin licitație publică, dupe cât de întinse publicațiuni, și se va confirma numai atunci când va eși un preț îndestul de bun.

Capitalul ce va rezulta din vânzare se va depune la consemnație în efecte publice, și dobânda lor va servi la întreținerea institutelor arătate mai sus.

8) Hainele și rufăria mea se vor împărți la săraci. Nu se vinde nimic din ele.

9) Din bijuteriile, proprietatea mea, despre care se vorbește mai sus, leg:

Doamnei Lina Mar-Oceanu, nepoată de soră a mult iubitului meu soț, o brățară cu un singur șir de briliante mari și un diamant.

Domnișoarei Cornelia Mitescu, fiica D-lui Ion Mitescu, un inel de briliante, două mari opale și două-spre-zece mici, precum și două ace de bagă cu briliante pentru cap.

Domnișoarei Dora Mitescu, fiica D-lui Ion Mitescu, și finișoara mea, mărgăritarul meu într'un șir mare, compus din două sute nouăzeci boabe, și un inel de briliant marchiză.

Domnișoarei Aristița Stoenescu, fiica D-lui Grigore Stoenescu, o brățară de aur cu o singură piatră mare de diamant.

Leg Doamnei Aristița Smadoviceanu suma de lei 10.000 adică zece mii lei.

Leg Domnișoarei Pepi (Iosephina) Pichler, dama mea de companie, suma de lei 10.000, și toate mobilele aflate în camera în care locuiește, afară de lada de fier din acea cameră, precum și un covoraș, lucrat de dânsa, și care se află în salon lângă canapeaua cea mică.

La toți servitorii mei li se va da salariul pe două luni.

10) Las suma de 30.000 lei Domnului Ion Ath.Mitescu, și-l îndatorez ca intentându-se vreun proces pentru anularea testamentului meu, să aibe a apăra acest testament înaintea tuturor instanțelor judecătorești din țară.

Suma ce formează acest legat negăsindu-se în casă, se va achita din venitul averii mele.

11) Voesc ca corpul meu să fie înmormântat tot în Cimitirul Sineasca, alături cu rămășițele pământești ale prea iubitului meu soț. Doresc ca înmormântarea mea să fie cât se va putea de bogată.

12) După încetarea mea din viață, Primăria Comunei Craiova este obligată a face în primul an toate comandațiile prescrise de religiuinea noastră pentru odihna sufletului meu, iar în urmă și în totdeauna de două ori pe an câte un parastas, unul la 14 Septembrie, ziua încetării

din viață a prea iubitului meu soț, și altul în ziua care va fi a trecerei mele din această viață.

13) Primăria Orașului Craiova va întreține în bună stare, cavoul și va îngriji a se planta în totdeauna flori bune și frumoase în grădinița ce se va face deasupra lui.

14) Dupe încetarea mea din viață, legatara mea universală va imprima în broșuri acest testament, distribuindu-l la cetățeni, iar alte imprimare dupe acest testament, încadrate dimpreună cu testamentul soțului meu, le va așeza în sălile Spitalului, Bibliotecei și Muzeului.

15) Numesc executori testamentari pe Primul Președinte și Procurorul General de pe lângă Curtea de Apel din Craiova, în persoanele celor ce vor ocupa acestei funcțiuni, precum și pe Domnul Ion Ath. Mitescu, pe cari în interesul institutelor ce sunt a se fonda și în acela al orașului Craiova, îi rog să primescă această sarcină.

16) Executorii mei testamentari, toți împreună, sau fiecare în parte, vor avea dreptul de control asupra Administrației Spitalului, Bibliotecei și Muzeului Aman, iar D-l Ion Ath. Mitescu în special asupra executării dispozițiilor din acest testament.

Îi rog pe toți să stăruască întru îndeplinirea ultimei mele voinți.

17) Orice testament al meu anterior acestuia este și rămâne cu totul revocat.

18) Acest testament s'a făcut de mine în două exemplare, scrise și subscrise de mine însu-mi, din care unul l'am investit cu forma mistică, iar celălalt, olograf, s'a dat în păstrarea Domnului Ion Ath. Mitescu.

Făcut astăzi, anul una mie nouă sute unu, luna Mai patrusprezece, în orașul Craiova.

(ss) Aristia Alexandru Aman.

Arhivele Olteniei, 1929, p.163-165.